

WIELOLETNI PROJEKT ZWIĘKSZAJĄCY DOSTĘPNOŚĆ PSÓW PRZEWODNIKÓW ZAKOŃCZONY.

„Ruchliwe skrzyżowanie, jadące w przyspieszonym tempie samochody, tłum ludzi na chodniku i przejściu dla pieszych. Jakub Stefańczyk, osoba niewidoma, twarz w zbliżeniu”. Tak zaczyna się krótki film dokumentalny „Mój pies, moje oczy”. Produkcja ma na celu rozpowszechnianie korzystania z pomocy psów przewodników wśród osób niewidomych. To tylko jedno z działań podjętych w ramach obszernego projektu realizowanego od 2019 roku przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Polski Związek Niewidomych oraz trzy organizacje szkolące psy przewodniki.

Wiedza powszechna

Po ponad czterech latach zakończono projekt „Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego⁽¹⁾. Jednym z najbardziej widocznych rezultatów projektu są działania na rzecz popularyzacji wiedzy na temat specjalnie wytrenowanych psów, przygotowanych do pracy z osobami z niepełnosprawnością wzroku. Powstały dwa filmy – krótki dokument „Mój pies, moje oczy” i „Pies przewodnik – przyjaciel w codzienności” – oba dostępne w serwisie YouTube. Dzięki tym produkcjom osoby niewidome mogły dowiedzieć się m.in., jak wyszkolone czworonogi ułatwiają codzienne życie osobom korzystających z ich pomocy, a także o tym, że wejście w posiadanie psa wcale nie musi wiązać się ze znużającymi procedurami. Osoby widzące mogły z kolei poznać podstawowe zasady zachowania w towarzystwie psów przewodników i dowiedzieć się, jakimi specjalnymi przywilejami cieszą się te zwierzęta. Z filmów dowiadujemy się m.in., że pracujące psy nie muszą nosić kagańca. W ramach działań upowszechniających wiedzę powstała również publikacja „Korzyści ze współpracy osoby niewidomej z psem przewodnikiem”, która ukazała się w druku z powiększoną czcionką, w brajlu i w wersji elektronicznej. W formie popularnego poradnika wydany został też materiał informacyjny na temat standardów dostępności przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc pracy dla osób niewidomych poruszających się z psem przewodnikiem. Wszystkie publikacje i działania były jednocześnie promowane wśród różnych grup społecznych podczas spotkań upowszechniająco-wdrożeniowych. Wzięło w nich udział ok. 150 osób, w tym przedstawiciele straży pożarnej i policji, Sądu Najwyższego, pracownicy sektora kulturalnego, transportu i służby zdrowia, a także pracodawcy.

Wiedza specjalistyczna

Poza rozpowszechnianiem wiedzy na temat psów przewodników projekt miał na celu realne zwiększenie ich dostępności i usprawnienie sieci usług związanych

z czworonożnymi pomocnikami. Jednym z filarów projektu były szkolenia i spotkania doszkalające kadre oraz wolontariuszy działających w tym obszarze. Wyniki są znacznie lepsze, niż zakładano na początku projektu. Jednym z najbardziej imponujących sukcesów jest liczba wyszkolonych wolontariuszy – w założeniach projektu mowa była o przygotowaniu 36 osób do pełnienia funkcji wolontariuszy, finalnie w ramach projektu przeszkolono ich aż 104. Liczba osób, które zdobyły kompetencje w zakresie szkolenia psów przewodników, wyniosła 18 (przewidywano 16), natomiast liczba samych psów przewodników, które przeszkolono i przekazano osobom niewidomym, to 56 (wzrost o 8 psów w stosunku do zakładanego planu 48 psów). Do tego 8 instruktorów podniosło swoje kompetencje w zakresie szkolenia czworonogów. Odbyło się też 30 spotkań podnoszących wiedzę wśród osób z problemami wzroku w zakresie korzystania z pomocy psów przewodników oraz wypracowanych rozwiązań w projekcie.

Praca u podstaw

Poza szkoleniem specjalistów i edukowaniem ogółu w ramach projektu opracowano też materiały ułatwiające i regulujące prawnie dalsze działania związane z psami przewodnikami. Wypracowano 5 standardów dotyczących szkolenia czworonogów i ich trenerów, pracy wolontariuszy w specjalistycznych szkołach i zasady funkcjonowania tych placówek, a także standardy dotyczące fundraisingu w organizacjach szkolących psy i udostępniania czworonogów osobom niewidomym (nominalnie wypracowano 7 dokumentów, z czego 3 stanowią całość odnoszącą się bezpośrednio do psów przewodników dot. hodowli, szkolenia i zasad przekazywania psów przewodników). Ponadto opracowano analizy prawne dotyczące standardów dostępności w przestrzeni publicznej i projekty zmian legislacyjnych i regulacyjnych, służących systemowemu wdrożeniu standardów i finansowaniu systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników, wraz z analizą skutków finansowych i społecznych proponowanych zmian.

(1) Celem głównym projektu jest stworzenie warunków do podniesienia poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnością wzroku, poprzez opracowanie i przetestowanie kompleksowego systemu służącego zapewnieniu osobom niewidomym w Polsce dostępu do psów przewodników oraz włączenie go do polityk publicznych w obszarze rehabilitacji społecznej osób niewidomych w okresie 01.2019–10.2023.

Zdjęcie pochodzi ze zbiorów Fundacji Labrador Pies Przewodnik.

W projekcie Polski Związek Niewidomych, Fundacja na rzecz Osób Niewidomych Labrador – Pies Przewodnik, Fundacja Pies Przewodnik, Fundacja Vis Maior, Fundacja Psie Serce oraz lider projektu – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

